

SZARVAS és VIDEKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.
Felelős szerkesztő **Benczúr Sándor**

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.
Kiadó s lap tulajdonos **SÁMUEL ADOLF**

Biztosítási Szövetség.

Hazánkban a biztosításügy terén a részvénytársaságok kapzsisága oly tarthatatlan helyzetet teremtett, hogy a törvényhozás, gazdasági egyesületek és a sajtó is ezen való méltó és jogos fölháborodásának ismételt adott kifejezést és a társadalomban erős mozgalom vehető észre, mely a nyereszkeedésre alapított részvénytársaságok egyeduralmának megtörését — önsegély útján — tűzte ki föladatául.

Mar hét év előtt a hazánkban működő összes külföldi részvénytársaságok nyíltan karteiba léptek azzal a bevallott céllal, hogy a bizonytalan jövődelmű (szerintök folyton veszteséget hozó) jégbiztosítási üzletet közösen megalapított nagy díjtételekkel, szigorított föltételekkel közösen eszközölt kárfölvételekkel és közös belkezeléssel: jövedelmezőbbé tegyék. E cél elérése végett létesítették a jég irodát, melyre a vegyes (elemi és életbiztosítási) üzlettel bíró részvénytársaságok munkája nagy részét átruházták.

Két év előtt az Első Magyar Általános Biztosító Társaság is, mely mindaddig nagynevű alapítóinak szellemében és önállóságát megőrizve a biztosításügy terén nemzeti miszsiót teljesített és gazdagságát, valamint nagyságát éppen annak köszönheti, hogy üzleti érdekeit józannal össze tudta egyeztetni a nagy közönség érdekével: szintén a külföldi társaságok karteljébe lépett be. Ezzel a magyar gazdaközönség ki volt szol-

gáltatva teljesen a nyereszkeedésre alapított részvénytársaságok ringjének annál is inkább, mivel a súlyos viszonyok között tengődő Kölcsönös Biztosító Szövetkezet már mult évben megszüntette működését a jégbiztosítási ágazatban.

Igaz ugyan, hogy a ring első működési évét nem kísérte Isten áldása, mivel hosszú évek sora óta nem tapasztalt nagymérvű jégverések a biztosítási részvényvállalatokat ja remélt és részvényeseiknek már kilátásba helyezett nagy haszon helyett igen jelentős veszteséget okozott. De a ringben egyesült részvénytársaságok ezen fölbuzdulva, még jobban, 100—150 %-kal emelték a biztosítási díjakat!

Ennek már kiismert folyamánya az volt, hogy 18.000 gazda hagyta inkább biztosítatlannul terményeit, semhogy már érzékeny kársumba menő nagy díjtételeket megfizesse.

A ringben egyesült társaságok azonban nem törődve a gazdaközönség zugalódásával, jól tudták azt, hogy a magyar gazdaközönség tulnyomó része, különösen, a kinck birtokát jelző hitel terheli, és a bérlők kénytelenek terményeiket drága oltalmukba ajánlani és bármily nagy díjtételt megfizetni, mivel monopolizálván a jégbiztosítási ágazatot, nincsen hová fordulniok.

A ring spekulációja beötött és az ideai második tüzetév bőven kárpóolja a mult év veszteségét!

A ring 11 millió korona díjbevételeiből

egy millió nyolcszáz ezer korona csupán a kár, két millió korona a költség s így a 7 millió koronát meghaladja a magyar gazdák kizsákmányolására alakult ring haszna!

Es itt nem lehet említés nélkül hagyni hogy a kárfölvételek körül a ring a legkíméletlenebb eljárást tanúsította, mit a gazdaközönség köréből nagyszámban föhangzó panaszok igazolnak.

A mi a jégbiztosításról áll, áll a tüzbiztosításra is, de ott a ring óvatossabb, nem lép föl oly nyíltan és kihívón, csak alattomban folytatja kartallszerű működését.

Tudvalevő, hogy a gazdasági és ipari vállalatokra már évek óta közös tarifájuk, közösen megállapított föltételek és közösen föntartott irodájuk, valamint közös kárbecslésük is van. Köztudomásu a Badeni egyezség tartalma, mely teljesen kizárja a karteltársaságok egymás közötti rersenyét és azt is, hogy a biztosító fél ott biztosítsa gyártelepét a hol akarja. A Badeni egyezség az uggnevezett civil-kockázatokra is kit rjed és mintegy gondnokság alá helyezi a nagy közönséget, hogy biztosításával ott maradjon, a hol a karteltársaságok akarják, mintha a közönség a társaságokért volna és nem megfordítva.

Ily tarthatatlan állapotokon csak úgy lehet segíteni, ha a magyar közönség tudatára ébredne hatalmának és erejének, de élne is vele! Szövetkezzen a gazdaközönség az iparos és kereskedő világgal s a magyar társadalom minden rétegét

SZARVAS és VIDEKE TÁRCZAJA.

Az erdőkerülő.

A lenyugvó nap bíbor pirosra festett mindent, ameddig a szem csak ellátott. Az égen festői szépségű aranyszegély csipkázta körül a ritkás felhőket. Reszketett a lég a délutáni hőség langasztó párjától és az esti szellő a hazatérő gulyák, nyájak tompa kolomp bugását vitte szerte szét, amelybe kellemesen csengett a sápi templom estéli harangszava. Fáradtan kullogtak haza felé a poros országúton a mezei munkások kettesével, hármasával, ritkán, elszórtan. Ki rózsét cepelt tüzrevalónak, ki csalamádét a tehénkéjének, a módosabbja egy-egy sovány gebét hajtot döcögő szekere előtt, amely diunyevel és más egyébbel volt megrakva, hogy majd másnap hajnalban, néhány krajcárnyi haszonnal tud rajta a pesti vásáron. Solyom András a tisztességben megőszült parasztagazda is arrafelé tart a kocsijával, de a határszéli kútnál megáll itatni. Nem is igen kell a lovanak a jég hideg kutviz, mert csak az imént itatott, de hát az öreg csak azt várja, hogy egyedül hajthasson az országúton. Nem szeret társalogni senkivel. Amint aztán beesteledett egészen, előveszi sallangós dohány zacskóját, pipára gyújt és némi piszmogás, motyogás után utnak ered. Utközben elejibe kerül az öreg Balint gazda, egy kiszáradt képű öszbecsavarodott alak, az öreg erdőkerülő. Rézfokoson támasztgatja meg-megroggyó térdeit. Tán 20 éve, hogy

kerülgeti az erdőt. Tüszőjében poslepte hatlövetű levorvert rejteget, a mely három golyóra meg is van töltve. De nem igen használja, Ugyan minek, kire? Solyom András messziről megösmerte Balint gazdát, az egyetlen embert, akivel mégis immel-ámmal, de elbeszélget. A két öreg köszöntötte egymást, Balint aztán felkérdezett a szekerre, mert neki mindegy akár lefelé, akár fölfelé megyen. Most ugyan a hivatala után indult kerülni egyet, de mert megneszelte, hogy zivatar lesz, hát inkább haza kívánkozott, az ide sötétlő erdő alján levő csöszházhoz. Az égen csakugyan elbujtak a csillagok a lomha fekete felhők mögé, a fűben bujkáló Szent-János bogárkák felcsillanó ezüstös fénye meg ki-kialudt a hatalmas villámok vakító villanása alatt. Egy néhány mormoló dörgés után aztán lassan megeredtek a kövér esőcseppek, mire a két öreg valami ponyva félemből sátrat vont az ülöke fölé és összebujva egymás mellett lassan beszédbe elegyedett. Beszélgettek mindennapos dolgokról, vetésről, drágaságról, az élet nehézségeiről, elmúlt ifjuságukról, katonasorról meg tudja Isten micódáról, már amiről két ilyen öreg embernek gondolatja támad. Az öreg erdőkerülő kunyhóját tudatlan, akaratlan rég elhagyták bár; az eső is derekasan zuhogott, de azért ők csak beszélgettek tovább, jól esett nyilván a visszaemlékezés . . . Balint gazda az asszonyokat kezdte szapulni, emlegetve különösen a fiatalját; inhol mindjárt az ő mennyét, aki oly könnyelmű csalaftasággal ott hagyta az urát és beállt Pestre — kis-asszonynak. Neki is van egy ilyen emléke. Szomorú emlék, még abból az időből, amikor ő tette a szépet,

őreg Nagy András szépséges Julis lányának. Mindketten az uraságnál voltak szolgálatban. Szép meleg júniusi napon volt. Rózsa kipijlása, nem volt hasonlítható a Julis szép orcájához. Jó is volt, szerette is Balint gazdát fiatal korában, mert hát nem igen akadt a faluban egyhamar olyan deli legény, mint amilyen ő volt. Egykor aztán, — ahogy egymással lettek oszt megszületett a Gergely gyerek, — hogy, hogy nem, eltűnt Julis a szem elől, se hirt. se hamva nem maradt. Csak hosszú időre írebesgették a faluban, hogy Pestre ment. — Halálos sebet ütött ez akkor a szívemen — folytatta Balint — de aztán, mire ilyen fehér lőtt a hajam hát azt vöttem észre, hogy bele nyugodtam a soromba. De ennek a megnyugvásnak nagy volt ám az ára. Csakis annak a vére enyhítette a fájó szívemön, aki az asszonyt elcsábította, aztán meg roasz hírét költötte. Egyszer kukoricatöréskor a fejembe szállt a vér és azt, akire gyanakodtam, agyonütöttem. Isten nyugtassa mög szögényt nem ő volt a bűnös, ahogy az urak az irásbul kiolvasták, — én mög leszenvedtem a 15 esztendei fogságot, amit az ölésért rám mértek. A szögény kis Gergelyömet fölnevelte az árvaszék, én kiszabadultam, oszt így öldögélök. De a hosszú fogság csunyán mögbélyegzött. Eszelősnek tartottak. A falu fiatalja csak csufot ütött belülem, más mög nem törődött velem senki. Még a fiam is kerül, kivált amióta az ő asszonya tötte csuffá, szakasztott olyan csapkedettél, mint hajdan engöm tött szerencsétlenné az a személy. . . De tudom, hogy az asszonynép a maga feje után nem tönne rosszat, ha valaki el nem csavarná

belevonva: létesítsen — minden nyereszkesedés kizárásával — a Magyar Földhitelintézet mintájára egy oly tőkeerős és biztosítás minden főágát magában foglaló szövetkezetet, mely biztosítottjainak teljes garanciát adjon s olcsó és méltányos adminisztráció mellett minden jogos igényét kielégítse!

A szövetkezeti forma, az önsegítés, a művelt nyugaton és Amerikában a nyereszkesedésre alapított vállalatokkal szemben predominál és éppen a biztosítási téren érte el legfényesebb sikereit, háttérbe szorítván a részvénytársaságokat, már nálunk is föltartóztatlanul hódít minden téren.

Ha a magyar biztosításügy történetére egy pillantást vetünk, látjuk hogy mire képes néhány lelkes, önzetlen hazafi. Az 1857-ben alakult Első Magyar Általános Biztosító Társaság 600.000 frttal kezdte megműködését az elemi biztosítási ágazatok kultiválásával és midőn az élethiztosítást is működése keretébe vonta, még 300.000 forintot fizettek be részvényesei.

Negyven év alatt e 900.000 forintot saját nyereségeiből három millió forintra egészítette ki, három millió forint tartalékot gyűjtött és mintegy tizenhat millió forintnyi osztalékot juttatott részvényeseinek.

Ezt a vállalatot is a hazafiság szent tüze nevelte nagygyá és tette gazdaggá; most azonban midőn azt látjuk, hogy e vállalat sem maradhatot ment a modern kalmárság tulhajtásaitól, hanem ama külföldiek meghonosították, kik a magyar talajt kizsarolva, tőke szegény hazánkba külföldre viszik a hasznot akkor kötelességük válik minden önzetlenül gondolkozó és eszmélő magyar embernek a köz és saját érdekében oly vállalkozást támogatni, mely édes mindnyájunk érdekeit szolgálja és a miénk! Segíts magadon és az Isten is megsegít!

Alakítsuk meg tehát a Magyar Biztosító Szövetkezetet, mely a kormány, az Országos Magyar Gazdasági egyesület, valamint a vidéki gazdasági egyesületek erkölcsi és anyagi támogatásával a tűz-, jég-, élet- és baleset biztosító üzletágak kultiválása céljából alakuljon.

Céljával tüzzé ki e szövetkezet, hogy a kartelben levő társaságok nyomása alól felszabadítván a magyar gazda-, iparos-, kereskedő világot, a nyereszkesedés teljes kizárásával, olcsón és hátrányokat magukban nem rejtő kedvező

feltételek mellett a biztosításnál nálunk minden szokásos válfajait működése körébe vonja.

Megalakul a szövetkezet, mihelyt egy millió korona értékű üzletrész jegyeztetett, melyhez a kormány átérzvéen és helyeselve a szövetkezett szükséges voltát, négyszázezer koronával való hozzájárulását helyezte kiállításba; de az alapítványok és üzletrészek gyűjtése állandóan tovább folytatandó. Az Országos Magyar Gazdasági egyesület által a vidéki gazdasági egyesületek megkeresendők, hogy nemcsak az eszme propagálása és megvalósítása céljából hirdessenek gyűléseket és a maguk viszonyaihoz mérten alapítványi összeget jegyezzenek, hanem fölmondván a részvénytársaságokkal fenálló szerződéseiket, a működésük területén levő összes nagy-, közép és kisbirtokosokat és bérlőket, iparosokat és kereskedőket járás-helységként jegyzékbe foglalva egyenkint lehetőleg személyes érintkezés útján — igyekezzenek alapítványok és üzletrészek jegyzésére föl hívni és megnyerni. Csak ily rendszeres és gondos gyűjtés eredménye lehet a teljes siker, mely nem maradhat el, ha az alapvető munkát lelkes apostolai erős akarattal és gondos körültekintéssel végzik.

Különös suly essék arra, hogy a többi hazai vállalatok és pénzintézetek, az állami és vallásalapítványi birtokok, püspökök és káptalanok birtokai, valamint megyék és városok a szövetkezetnek alapítói legyenek és azt biztosításainak főadásával is támogassák.

A törvényhozáshoz negyvenhét vármegye és számos törvényhatóság folyamodott ismételve a biztosításáért. Ne várjunk és követeljünk mindent az államtól, melyre egyre egyre fejlődő közállapotaink folytán amugyis tulsok és nehéz feladatok várnak!

Bizzunk saját erőnkbe és arra támaszkodjunk s tudatában annak, hogy a magyar társadalomban rejlő nagy kincs, mely ha felismeri a köz- és önérdékét, azért a hazafias lelkesedéssel és önérdetlenség sikeresen is tud küzdeni létesítsük és teremtsük meg hovaelőbb a Magyar Biztosító Szövetkezetet!

a fejit amiért möglakoi mindegyik cudar, akárhollygőn is, mert az Isten semmit se hágy büntetlenül.

Sólyom András huzodozott ott a tépelődő öreg kerülő mellett; birizgálta a dohányos zacskóját, szólni is akart, nem is. Bántotta a lelkiismerete, de azért csak hallgatott, mert hallott ő már sok effélet, hát miért ütődne meg épen ezen a histórián. De azért mégis félt az öregtól, mert hát bizony a Julis egykori elcsábítása az ő lelkét nyomta...

Mindketten hallgattak csak a sűrűn hulló eső zizegése hallatszott, meg az a pocskékolás, ami a lovak patája nyoman kelt, ahogy azok mélyen dagasztották az iszapos agyagos habarcsot. Néha mormogott egyet az ég is majd alább hagyott az eső. Egy-zerre retteneteset villámlott; az utszélen alig ötven lépésnyire lecsapott a mennykő egy évtizedes akácfába és kété hasította annak a hatalmas törzsét, amelyen a szilánkok pörkölődni kezdtek, de a nagy eső eloltotta a kapaszkodó lángnyelveket. Nagyot hökköltek a lovak, a két öreg meg, ahogy a kocsí a sikos uton féloldalt billent, egymásra bukkott. Eközben a Bálint gazda tüsszőjébe dugott revolver elsült és annak rozsdás golyója beleforodott a Sólyom András testébe. Nagyot ordított az András, míg az öreg csőz hirtelen a gyepű után kapott, hogy megállítsa a lovakat. András hűrgöve terült el a kocsiján, vére csorogva keveredett össze a piszkos eső vízzel. Szörnyen megrémült Bálint gazda, nem tudta miléz fogjon Andrásal egyedül, aki hialitusájában bevallotta a kerülőnek hogy — Isten ítélte ez, a miért a te Julisodat elcsábítottam... az Isten bocsásson mög bünnös lelkémnek... és ezzel meghalt. Bálint

gazda egy kis ideig télenül állt, azután hirtelen elhatározással megfordította a lovakat a szekerral, közbük csapott — híz azok ugy is ösmerik a járást hazafelé, aztán ő is megfordult és más irányban a kunyhója felé igyekezett.

A lovak már jó ideje ott állottak Sólyomék portája előtt. Mikor aztán hiába várta Julis asszony az ura bejövetelet, kiment és ott találta az urát a kocsí aljában halva.

Magasan tündökölt a nap az azurkék égboltozaton. Aranysugarai szétszóródtak a rónaságon és ott játszadoztak, incselkedtek a fűszálak, mezei virágok tetején himbálódó harmatesseppekkel, de megtöredeztek azok a közeledő csendőr őrszárnyak villogó szuronyain is.

Bálint gazda ott kőborolt szokott útján és várta a csendőrök odaérkezését. Akkor meg tisztelettelően megemelte a pörge kalapját. A csendőr káplár félvállról oda szól az öreghez: — No öreg, nem látott e valamerre gyanus alakokat? Meglőttek a szomszéd falubeli Sólyom Andrást!

Az öreg egy pillanatig elgondolkozott, aztán határozott hangon szólt:

— Nem láttam én instálom, egy teremőtt lelkőt se...

— 'szen nem azért csőszkődik, hogy még lásson is valakit, szóltak nevetve a csendőrök és odébb álltak keresni, a Sólyom András gyilkosát...

Poigár Géza.

Dreyfust felmentették!

Tegnap délután 4 órakor kaptuk budapesti tudósítónktól Dreyfus egyhangu felmentéséről szóló sürgönyünket. A szenzációs hír villámgyorsan terjedt el a városban, mindenütt méltó feltűnést keltve.

HIREK.

— **Hivatal vizsgálat.** Járásunk főszolgabírája Dr. Krcsmarik János ur, Grim Mór és Melis György kiküldött községi képviselő testületi tagok társaságában a múlt hét első napjaiban tartotta meg Szarvas község-házánál a szokásos félévi vizsgálatot. A megejtett vizsgálat végeztével, jegyzőkönyvileg is legnagyobb megelégedésének adott kifejezést, a tapasztalt rend, az ügymenet, s az ügykezelés gyorsasága s pontossága, s a rendszeresített új hivatalok folytán létre jött célszerű munka beosztás miatt.

— **Életunt aggastyán.** Gutyan Jáu s 75 éves szarvasi földmives, hogy hosszas s kínzó betegségtől megszabaduljon, f. hó 5-én délután padlásának egyik gerendájára felakasztotta magát.

— **Fürdés áldozata.** Motyán Mihály 27 éves szarvasi fiatal gazdálkodó f. hó 2-án este felült lovainak egyikére azon célból, hogy lovait a holt Körös medrében megustassa. Usztatás közben véletlenségből lováról lesiklott, s miután uszni nem tudott, a víz alá merült s ott lelte korai halálát.

— **Szarvasiak a szegedi kiállításon.** F. hó 8-án a hajnali vonattal, Dr. Krcsmarik János járási főszolgabíró vezetése mellett, Szarvasról, Szent-Andrásról s Öcsödről 240 tagból álló társaság — kikhez a Kis-Szenási állomáson Kondorosról még 37-en csatlakoztak — a kiállítás megtekintése céljából Szegedre rándultak. Örömmel jelezhetjük, hogy a szarvasi járásból mint kiállítók többen lettek kitüntetve, kiknek névjegyzékét jövő számunkban fogjuk közzé tenni.

— **Névváltoztatás.** A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Sztróiny Antal, szarvasi róm. kath. segédlelkész vezetéknevét „Szűcs“-re magyarosíthassa.

— **Tűz.** F. hó 3-án d. e. 1/10 órakor Medvegy Pál szarvasi lakosnak, Jókai Mór utcában levő háza ligyulladt, szerencse hogy ez időtájt szélcsend volt, s így ennek, s a szarvasi önkéntes tüzoltó egyesület tagjai s a lakosság odaadó működésének köszönhető az, hogy e nagy szárazságban több ház is kinem gyulladt. Sajnos, hogy nemcsak a tető, de a padláson elhelyezve volt nagyobb mennyiségű szalonna és gabona neműek szintén a lángok martalékává lettek. — F. hó 5-én reggel Rónyai Lajos öcsödi lakosnak az istállója leégett. Mint a nyomozat kiderítette, a tűz keletkezésének oka: gondatlanság.

— **Vesztett eb marás.** Szabó Kati szarvasi illetőségű 13 éves cseléd leányt f. hó 4-én délután egy kőborló ve-zett kutya megmarta: a leányt nyomban orvosi kezelés alá vették, s e hó 6-án este felis vitték Bpestre a Pasteür-féle gyógyintézetbe.

— **Békés megyében legtöbb adót fizető** megyei bizottsági tadoknak 1900. évre összeállított névjegyzékéből, a szarvasi járásban, legtöbb adót fizető megyei bizottsági tagoknak névjegyzékét az alábbiakban közöljük: Báró Königswarder Herman Csabacsüd 13025 ft 02 kr. Gróf Bolza Pál Szarvas 5052 ft 24 kr. Gróf Bolza Géza Szarvas 4819 ft 88 kr. Báró Inkey István Szarvas 4321 ft 17 kr. Léderer László Öcsöd 2606 ft 91 kr. Léderer Rudolf Szent-András 2222 ft 54 kr. Dr. Kontur Béla Szarvas 1797 ft 70 kr. Dércy Ferenc Kondoros 1067 ft 81 kr. Schreiber Dávid Kondoros 985 ft 71 kr. Kontur József Szarvas 965 ft 98 kr. Oskó Imre Öcsöd 903 ft 83 kr. Janurik Mihály Szarvas 821 ft 14 kr. Mikolay Mihály Szarvas 743 ft 62 kr. Dr. Haviár Gyula Szarvas 724 ft 56 kr. Janurik Pál Szarvas 642 ft 18 kr. Lestyan András Goda Szarvas 629 ft 58 kr. Szabó János Öcsöd 537 ft 81 kr. Kondacs Pál Szarvas 526 ft 19 kr. Dr. Dunay Alajos Szent-András 516 ft 48 kr. Haraszi Sándor Szarvas 494 ft 90 kr. Ifju Dércy Péter Szarvas 460 ft 83 kr. Medvecky József Szarvas 439 ft 89 kr. Teplicky János Szarvas 429 ft 77 kr. Gonda János Szent-András 428 ft 51 kr. Valkovszky Mihály Csabacsüd 403 ft 54 kr. Szirmay L. Arpád Szarvas 395 ft 54 kr. Dezső Antal Öcsöd 389 ft 41 kr. Id. Melis Pál Szarvas 367 ft 66 kr. Végül megemlítjük, hogy Békés megyében legtöbb állami adót Gróf Wenkheim Frigyes fizet t. i. 78443 ft 41 krt.

— **Tanóvnyitó istentisztelet.** A helybeli ág.

ev. egyház népiskoláinál a beiratások szeptember 15-ig tartatnak. Szept. 16-án szombaton délelőtt a tanév isteni tisztelettel fog megnyitni a mikor az összes iskolák növendékei mind az új templomba vonulnak.

— **Félszkelődés.** Néhány nyugtalan szellemű s a meglevő renddel elégedetlen egyháztanácsos a múlt héten tartott egyház tanács gyűlésen a tárgyalás rendén kiereszkolta, hogy a mostani istentisztelet rendje az ev. egyháznál megváltoztassék és pedig úgy, hogy ezen túl minden vasárnap mindkét templomban először tót nyelvű s csak utána legyen a magyar istentisztelet megtartva. Dicsérettel emlékszünk meg arról, hogy a szarvasi Ev. egyház igazgató lelkésze Zvarinyi János ur e határozat kimondása után felebbezését, e visszacsúszást jelző határozat ellen nyomban bejelentette, s azt a törvényszabta időben illetékes hatóságnál írásban is befogja nyújtani.

— **Pótló érettségi.** A főgymnasium tornacsarnokában tegnap délelőtt tartatott meg a pótló érettségi Hőrök József kormánybiztos vezetése mellett. Mint értesülünk az érettségien 17-en vettek részt.

— **Meghívó.** A helybeli ev. egyháznál tartandó egyetemes gyámintézeti és a Luther-társaság közgyűlésére a meghívók e napokban lesznek szétküldve.

— **Zsindelyezik.** Nem a kaszárnya, hanem az ev. nagy templom tetőjét. A vállalat rövid egy hét alatt lett befejezve mi a vállalkozó Bán y á s z János gyors munkásságáról és pontosságáról tesz tanubizonyosgot.

— **Ismétlő iskolák.** A városi és tanyai ismétlő iskolákban az előadások szept. 17-én délelőtt 8 órakor veszik kezdetüket. A megyei közigazgatási bizottságnak határozata értelmében az ismétlőiskolások szeptember és október hónapokban vasárnap délelőtt 8—10-ig járnak novembertől pedig szerdán és szombaton 1/2—4-ig. A beiratások szept. 15-ig tartatnak s a ki ez ideig be nem iratkozik mint mulasztó pénzbírsággal lesz sújtva.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenként — japáni, kínai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes „Henneberg-selyem“ 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** póstaház és vámmentesen valamint házhoz szállítva — **mintákat pedig postafordultával** küldenek.

Henneberg G. selyemgyárjai (cs és kir. udvari-szállító) **Zürichben.**

Magyar levelzés. Svájcba kétszeres levélbélyegragasztandó. —

Szinészet.

A múlt hét utolsó napján, szombaton, szept. 2-án Rákosi Jenő és Szabados Béla opera-legendája: A bolond került színpadra. A fővárosban nagy sikert aratott darab a mi színházunkat is zsufolásig megtöltötte publikummal, amiben azonban nem kis része volt M. Bácskay Julcsa asszony felléptének is, a ki Bimbilla a csavargó bohóc leány nehéz szerepét játszotta kedvesen, elevenen és nagy tehetségre valló alakítással. Kár, hogy hangja nem mindig volt eléggé erős, minek oka, alkalmasint színházunk nagyon is léghuzamos volta lehetett. — A címszerepet Rajz Ödön (Bimbó) személyesítette. Sok oldalú tehetségéről volt alkalmunk már többször említést tenni, ez uttal is csak jót mondhatunk róla. Különösen művészi volt alakítása a harmadik felvonásban, a templomi jelenetnél. A szerelem féltéstől felzaklatott, lelki egyensúlyát veszített bohóc szörnyű fájdalmát, megdöbbentő hűséggel játszotta. Kemény Lajos (Deli lovag) ügyes játéku énekesnek bizonyult ebből a szerepében is. Múlt feltűnést keltett vörös bársony dísz magyarja. Szentés (Pimpő korcsmáros) és Gömöri (Dirigó) ügyes komikusok, szerepük jó oldalait érvényre tudják juttatni mindenkor. A három ikertestvér F. Barts Aranka, Koppan Margit, Szirmay Olga és a három szerelmes ifjú Békefi, Kardos és Magass Béla mindannyian méltó partnerei voltak egymásnak és kis szerepüket elég elevenességgel játszották végig. Még a darab fényes diszleteit kell felemlitenünk. Örömmel látjuk hogy Micsey igazgató erre vonatkozó ígéreteit beváltani igyekezik.

Vasárnap szeptember 3-án két előadás volt. Délután Tündérlak Magyarhonban Szentpétery Zsigmond 3 felvonásos népszínművét adták. Az előadásra Micsey igazgató 160 jegyet küldött az előjárásához, hogy azokat a város szegényebb lakói közt osszák szét. Ez áldozat kész tetteért itt nyilvánítjuk neki elismerésünket.

Este a sárga csikó Csepreghy népszínműve került színpadra Kapossy Józsa és Haday Sándor felléptével.

Kapossy (Erzsike) kedves közvetlenséggel játszott s dalait viharos tapsekkel jutalmazta a publikum. Haday Sándor (Csorba Márton) már első felléptével ügyes, tanult színésznek bizonyult, bár játékában találtunk némi kivételt is. Itt csak annyit jegyzünk meg, hogy az a fásultság, amivel szerepét adnia kellett, kissé túlzott volt és hogy a makra pipa nem szereplő s nem kell folytonosan rendeltetési helyén tartani — a szájban. Keményről (Csorba Laci csak jót mondhatunk, Aitner Ilka játékában s előadásában határozott haladást látunk. Tóth is hűen személyesítette Bakay András paraszt gazdát, kinek, bár gyilkosság büne nyomja lelkiismeretét, tisztességben él. Szentés János (Gelecséri pusztai bíró) amolyan valódi, alkalomadtán veszett duhaj pusztabíró volt. Kardos (Peti) ügyesen játszotta meg azt a felcseperedett, hányá-veti, de alapjában gyáva paraszt suhanc szerepét. Gömöri kettős szerepében (Bótos Icig és korcsmáros) sok oldalú tehetségéről tett bizonyosgot, mind a két szerepében helyesen állta meg a helyét.

Hétfőn szeptember 4-én zóna előadásul ismét népszínművet, Abonyi Lajos: A betyár kendőjét adták. Kürti Sarolta (Órzi) kitűnő alakításával megérdemelt tapsokat vívott ki magának. M. Bácskay Julcsa asszony (Zsófi) kedvesen, közvetlenül játszott. Haday Sándor (Bandi) minden részében átgondolt, precíz játékkal ragadta elismerésre a közönséget. M. Nagy Mari (ösv. Nagy Istvá me) Aitner Ilka (Boris asszony) tehetségükhez méltó szerepekben léptek fel.

Kedden szeptember 5-én Clairville és Ferrier 3 felvonásos operette-je A babona került színpadra. Kacgató énekes bohózat, telve francia ízű pikáns kitételekkel. A jószívű, bárgyú de mégis fortélyos Cammiche szerepét Békefi Lajos játszotta ügyes alakítással. Kitűnő partnere volt Koppan Margit, (Ivette). Szentés János (Konkaradek márkí) ez estén is kifogástalan volt, vó vadász szerepében. F. Barts Aranka (Irény) ügyesen affektált, chikkel és eleganciával kreaalta az orrhangon diskuráló márkí kisasszony szerepét. Kemény Lajos (Valentin) és Gömöri (Rinsbeck csóz) kacagató szerepükben nagyban emelték az előadás sikerét.

Szerdán szeptember 6-án A nő emancipációt, Szigeti József 3 felvonásos bohózatát adták, Kapossy Józsa felléptével. A visszacsúszásokban tulgazdag, gyors cselekményű darab élénk hangulatban tartotta volna mindvégig a közönséget, ha némi tulhajtottság meg nem zavarja — épp ahonnan nem vártuk — az előadás sikerét. Erre különben majd rátérünk még. Kapossy ismét tanujélet adta, hogy egyike legjobb vidéki színésznőinknek. Tiszta csengő hangja, eleven játéka, élénk temperamentuma rendkívül kedvessé tették Gerőffy Flóra szerepében. A félénk leánykát épp oly hűséggel személyesítette, mint a világrendet felforgatni vágyó félelmetes amazont, s dalait kétszer-háromszor ismételnie kellett a közönség ki-kitörő, tomboló tetszés nyilvánítása mellett. Kemény Lajos (Árpád) ügyes alakítást mutatott be tetteltet bárgyúságával, félénkségével, bár náhol tulzásba is esett. Haday Sándor nagyon is phlegmatikus tábornoknak bizonyult Bátor Mihály szerepében, valamivel több élénkség nem kisbebitette volna a sikert! M. Nagy Mari (Fruzina kisasszony) ügyes komika, szerepét helyesen fogja föl és eléggé diszkrét játékaival meg is nevelteti a publikumot, csak kár, hogy sokat nevet maga is a közönséggel. Gömöri (Kleininger hadnagy) ez estén is sok tapsot kapott, mint elismerését ügyes alakító képességének. Annál kevesebb jót mondhatunk Szentés (Kacér huszár) játékról. Szépen indult s annál nagyobb volt csodálkozásunk, hogy olyan intelligens színész annyira megfeledezhetett önmagáról és a közönségről. Elvégre is tisztában kell lennie, hogy nem orpheumban s nem karzati publikumnak játszik. Bizony, bizony ezt a szerepet e bül megcibálta azzal a tulhajtott frivolitással. Reméljük, hogy az utolsó volt!

Csütörtökön szeptember 7-én színpadra került „Coulisset ur“ című 3 felvonásos vígjáték. A címszerepet Gömöri Jenő, a szintársulat kitűnő komikus a közönség kedvence játszotta nagy készültséggel, s a minden körülmények között magát feltalálni s minden alkalmat a maga részére felhasználni tudó „dörgölőncöt“ kifogástalanul személyesítette, s a jelen volt közönséget kitűnő előadásával s jó ötleteivel folytonos derűtségben tartotta. Kürti Sarolta finom megjelenésével, s csak is művésznőktől megszokott izléses előadásával, Torday Etel eleven s jól alakított szobaleányi szerepében, s a többi közre működők is kifogástalan játékkal, halhatosan hozzá járultak az előadás sikerének emeléséhez.

Pénteken szeptember 8-án, M. Bácskay Julcsa felléptével szép számú közönség előtt színpadra került Csepreghy Ferencnek: „A piros bugyelláris“

című 3 felvonásos népszínműve. A darab főszereplője M. Bácskay Julcsa (Zsófi) kit színpadra léptekor szünni nem akaró tapsviharral fogadta a közönség, ki e fogadtatásra méltán reá is szolgálit egy szép énekeivel — melyek majd mindenikét meg kellett ismételnie, — mint remek játékaival. A kikapósnak látszó, de az urához hű magyar paraszt menyeeskét oly kitűnő alakításban mutatta, hogy rajta kívül a jelenlegi népszínmű énekesnők közül kettő sem akadna, ki vele e tekintetben versenyezni képes lenne. Haday Sándor mint Török Mihály bíró, az életben elő nem forduló közönyösséggel adta szerepének nagy részét, az egész játéka úgy tűnt fel, mintha azt egy életét megunt ember játszotta volna el. Kemény Lajos (Csillag Pal) mint huszár őrmester szép énekeivel s érzéssel előadott játékaival, Szentés János mint Peták János káplár oly tőrül metszett, s bajtársa iránt minden áldozatra kész altisztet személyesített, hogy a néző közönség férfi része önkénytelenül glédában képzelte magát. A többi szereplők is s a kar is teljesen igyekeztek megbízatásuknak megfelelni, de sajnos, ama bizonyos gördülékenység mely az előadandó darab sikerét s gyorsabb lefolyását biztosítja, ez uttal is hiányzott. A rendező nagyon helyesen cselekednék, ha különösen a férfi szereplők némelyikét gördülékenység miben létééről felvilágosítaná.

Fentiekben számoltunk be a közöttünk időző szintársulat mult heti működéséről. Elismeréssel kell adoznunk azért, hogy úgy az igazgató új darabok színpadra hozatalával, mind a szereplők szép játékaikkal napról-napra vonzóbbá teszik a színházat.

Különös elismerést érdemel Micsey F. György színigazgató urnak ama dicsőretre nem szoruló tette, hogy hetenként 120—150 darab színházi jegyet ad át járásunk főszolgabirájának azon célból, hogy azokat a kevésbbé tehetősebbek között ossza szét, s hogy ez által azoknak is alkalmuk legyen, a színház által nyújtott mű élvezetben részesülni.

Az e heti műsor a köretkező: Ma délután tekete Rigó Este Kapossy Józsa felléptével „Tótleány“, Hétfőn „Végrehajtó“ vígjáték. Bérletben. Kedden Kapossy Józsa felléptével „Bolond“ Bérletben. Szerdán „Babona“ operette. Zóna előadás. Csütörtökön „40 éves kis lány“ bohózat. Bérletben. Pénteken „Himfi dalai“. Zóna. Szombaton „Szulamith“ keleti opera. Bérlet szünet. Vasárnap d. n. „Titok“ népszínmű. Este „Verehaju“ népszínmű. Bérletben. Bácskai Julcsa felléptével.

Közgazdaság.

Gyümölcs- és általános kertészeti kiállítás Budapesten.

Az orsz. magyar kertészet Egyesület már tavaly ősszel szándékozott Budapesten egy kertészeti és gyümölcskiállítást rendezni, mely boldogult királynénk elhalálása folytán hazánkat ért országos gyász miatt elhalasztatott. Az egyesület tegnap tartott választmányi ülésében egyhangulag elhatározta, hogy ezen kiállítást ezen őszön annál is inkább megtartja, miután Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter leiratában az egyesület támogatását helyezte kilátásba. Ezen kiállítás f. évi október 7—15. fog a városligeti kereskedelmi muzeum (nagy ipar csarnok) épületében megtartani és azon gyümölcsöt, szőlőt, zöldség féléket, fákat, virágokat, kertészeti gépeket, terveket és eszközöket lehet kiállítani. A gyümölcsre és terményekre országos, a gépek és eszközökre nézvé nemzetközi jellegű leendő. Térdij nem fizettetik: de a kiállítandó tárgyak bérmentve lesznek beküldendők. A kiállítás egybe lesz kötve gyümölcs vásárral is, hol a közönség közvetlen a termelőtől fogja gyümölcs-szükségletét beszerezhetni. Bejelentések szeptember hó 25-ig fogadtatnak el. Bejelentési leveket és programot küld az Orsz. Magyar Kertészeti Egyesületi titkári hivatala (IV. k. Koronaherczeg-utca 16. sz.) valamint az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos (Földmivelésügyi miniszterium) is. A gyümölcs vásárra a külföldi kereskedők is megfognak hivatni.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borvíz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskúty L.

cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Helybeli főraktár:

Csapat Soma fűszerüzletében, ahol minden bel- és külföldi vizek friss töltésben kaphatók.

19—22.

E. ... vonatban közölteket nem vállal felelőséget a szerkesztő.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött aljegyző az 1881. évi LX t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szarvasi kir. jbiróság fenti számú végzése által Grabenhoffer János és többek mint végrehajtók javára Bogdán János ügygondnok által képviselt Glöckner Lipót géplakatos volt szarvasi lakos ellen 51 frt 10 kr. 20 frt 43 kr. 750 frt 2250 frt 76 frt 95 kr. és 73 frt 05 kr. tőkék ezek különböző időktől számítandó 5 % kamatai és eddig összesen 187 frt 45 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag le és felül foglalt és összesen 1866 frt 70 kr-ra becsült s Bogdán János kirendelt zárgondnok szarvasi lakos felügyelete alatt álló vas eszterga, furógép, gőzmotor s több rendbeli lakatos szerszámok továbbá szobabeli bntorok, konyhai felszerelések s egy lábakon álló deszkabódé stbből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a fenti sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Szarvason Belicey-ut 487 házszám alatt leendő eszközésére 1899-ik évi szeptember hó 21-ik napjának délelőtti 8 $\frac{1}{2}$ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX: t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szarvason 1899. szept. 8-ik napján.

Karancsy János

kir. aljegyző,
h. kir. bir. végrehajtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött aljegyző 1881 évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szarvasi kir. jbiróság fenti számú végzése által Grün Mór Szarvasi lakos, végrehajtató javára Glöckner Marczel vállalkozó ellen 73 frt 05 kr. tőke, ennek 1899 évi Julius hó 26 napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 37 frt 30 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 312 frt — kr-ra becsült szobabeli bntorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a fenti sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Szarvason gr. Csáky Albin utca 113 házsz. alatt özv. Viczián Albertné házában leendő eszközésére **1899-ik év szept. hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzés el hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szarvas, 1899 évi szeptember hó 6-ik napján.

Karancsy János

kir. aljegyző,
h. kir. bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvételnek a

SZARVAS ÉS VIDÉKE

kiadóhivatalában.

A Szarvai Ipartestület háza szabad kézből azonnal eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál az ipartestületi elnök.